

Expunere de motive

Introducere:

România se confruntă de mai multe decenii cu provocări majore legate de declinul demografic, migrația forței de muncă și pierderea capitalului uman, având un impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale. Migrația românilor către statele vestice, în special după aderarea la Uniunea Europeană, a condus la o reducere semnificativă a populației active, lăsând goluri majore pe piața muncii. În același timp, diaspora românească a devenit una dintre cele mai mari comunități din afara granițelor unei țări europene, contribuind atât la economiile statelor gazdă, cât și la dezvoltarea României prin remitențe și inițiative antreprenoriale.

Prezenta inițiativă legislativă a rezultat în urma consultărilor cu mediul asociativ românesc din diaspora și a dezbaterilor organizate cu mediul antreprenorial în cadrul diverselor conferințe susținute de organizații non-guvernamentale reprezentative din România. În cadrul acestor întâlniri, au fost identificate nevoi specifice și oportunități pentru facilitarea întoarcerii și reintegrării românilor din diaspora. În plus, acest proiect legislativ preia o serie de elemente din proiecte normative anterioare, care, deși bine fundamentate, au rămas doar la stadiul de propuneri.

Această propunere legislativă are ca obiectiv principal facilitarea întoarcerii și reintegrării cetățenilor români din diaspora, prin crearea unui cadru legislativ care să permită României să valorifice capitalul uman acumulat de cetățenii săi în străinătate. Inițiativa propune soluții multiple pentru reintegrarea economică și socială a celor care doresc să se întoarcă, contribuind astfel la revitalizarea economiei naționale, reducerea decalajelor regionale și îmbunătățirea echilibrului demografic.

Necesitatea adoptării propunerii legislative :

Există câteva motive majore care impun adoptarea acestei propuneri legislative, fiecare dintre acestea având impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale a României:

Scăderea demografică: România se confruntă cu o scădere constantă a populației, care afectează echilibrul sistemelor sociale și demografice. Datele Institutului Național de Statistică arată că România a pierdut aproape 3 milioane de cetățeni în ultimii 20 de ani.

Majoritatea acestor cetățeni sunt oameni tineri și activi, fapt ce agravează criza demografică și îmbătrânirea populației.

Dezvoltarea inegală a județelor : Exodul tinerilor și forței de muncă calificate a accentuat decalajele dintre regiunile dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate. În multe județe din România, mai ales în mediul rural, lipsa forței de muncă și a antreprenorilor a condus la stagnare economică și la creșterea numărului de localități depopulate.

Migrarea forței de muncă calificate: Una dintre principalele probleme cu care se confruntă România este migrarea forței de muncă calificate, în special a medicilor, inginerilor, specialiștilor IT, cercetătorilor și antreprenorilor. Mulți dintre aceștia au dobândit experiență valoroasă în străinătate, pe care România trebuie să o valorifice pentru a stimula inovarea și dezvoltarea durabilă.

Propunerea legislativă vine să răspundă acestor provocări prin măsuri concrete și integrate, care să stimuleze întoarcerea românilor din diaspora și să le ofere un cadru favorabil pentru a contribui la dezvoltarea României.

Scopul principal și obiectivele propunerii legislative :

Propunerea legislativă are ca scop principal crearea unui cadru legislativ unitar care să faciliteze întoarcerea românilor din diaspora, contribuind astfel la îmbunătățirea forței de muncă, a consumului intern, a antreprenoriatului și a investițiilor străine directe în România.

Printre obiectivele sale principale se numără:

- *consolidarea forței de muncă calificate*: Prin facilități fiscale și programe de sprijin, cetățenii români care au dobândit competențe și experiență profesională în străinătate vor avea oportunitatea de a se întoarce și de a contribui la economia națională. Aceasta va duce la reducerea deficitului de forță de muncă calificată în sectoarele cheie, precum sănătatea, IT, construcțiile și cercetarea.

- *atragera investițiilor și stimularea antreprenoriatului*: Sprijinul pentru întoarcerea românilor din diaspora va include programe de finanțare și facilități fiscale pentru cei care doresc să își dezvolte propriile afaceri. Aceasta va duce la crearea de locuri de muncă noi și la stimularea activităților economice în zonele defavorizate.

- *îmbunătățirea balanței demografice*: Stimularea întoarcerii românilor va contribui la creșterea populației active și la reducerea fenomenului de îmbătrânire a populației, oferind României un echilibru demografic sănătos pe termen lung.

Argumentarea principalelor articole din propunerea legislativă:

Articolele 1-8 introduc măsuri fiscale esențiale pentru a încuraja întoarcerea românilor din diaspora. De exemplu, Art. 1 definește cadrul general al legii, oferind o bază clară pentru măsurile de facilitare a reintegrării economice.

Art. 8 propune implementarea programului „PRIMA INVESTIȚIE”, care oferă sprijin pentru investițiile românilor din diaspora în sectoare cheie, precum industria prelucrătoare, centrele de cercetare, turismul sau dezvoltarea de centre de procesare și depozitare pentru alimente și cereale. Programul prevede dublarea investițiilor și eliminarea taxelor pentru cel puțin 3 ani, oferind concesiuni pentru terenuri și clădiri aflate în proprietatea statului. În plus, art. 8¹ introduce un punctaj de specialitate suplimentar în cadrul procedurilor de concesionare a terenurilor și bunurilor imobile aflate în proprietatea statului, dedicat cetățenilor repatriați. Acest punctaj special recunoaște potențialul lor de a contribui la revitalizarea economiei naționale și la dezvoltarea comunităților locale.

Art. 9 introduce programele „Prima Fermă”, „Prima Livadă” și „Prima Seră”, care oferă finanțări cuprinse între 10.000 și 100.000 euro pentru proiecte agricole. Finanțarea variază în funcție de valoarea proiectului, iar beneficiarii trebuie să contribuie cu 15% până la 30% din suma proiectului.

Art. 11 susține investițiile în turism prin finanțarea proiectelor cu sume de până la 200.000 euro, stimulând dezvoltarea infrastructurii turistice și atragerea de investiții externe. Prin aceste măsuri, se încurajează nu doar întoarcerea, ci și implicarea activă a cetățenilor reveniți în țară, care vor contribui la dezvoltarea economică regională și la crearea de locuri de muncă în comunitățile locale.

Articolele 22 - 24¹ se concentrează pe educație și cultură, oferind acces la cursuri gratuite pentru copiii românilor reveniți în țară și sprijinind înființarea de școli românești în străinătate. Prevederile acestor articole au vedere câțiva piloni importanți pentru românii din străinătate: *identitatea națională* și *integrarea culturală* ce reprezintă factori cruciali pentru întoarcerea românilor din diaspora și pentru facilitarea reintegrării lor în societatea românească.

Respectivele articole oferă acces la cursuri gratuite pentru copiii românilor reveniți, prin crearea de clase pregătitoare și programe educaționale dedicate predării limbii și culturii

române.

Art. 23 sprijină înființarea de școli românești în străinătate, în colaborare cu guvernele locale, pentru păstrarea identității culturale a românilor din diaspora.

Aceste măsuri sunt fundamentale pentru asigurarea unei integrări eficiente a românilor reveniți și pentru menținerea legăturii culturale și lingvistice cu țara de origine.

Studii de caz comparative din țările europene :

Propunerea legislativă este fundamentată pe studii de caz care au demonstrat succesul măsurilor similare în alte state europene. Aceste studii de caz oferă exemple clare despre cum facilitățile fiscale și măsurile economice bine planificate pot contribui la atragerea cetățenilor din diaspora și la stimularea economiei naționale:

- Italia a implementat un program care prevede scutiri fiscale de până la 70% din veniturile impozabile pentru cetățenii italieni care revin în țară. Această măsură a dus la o creștere semnificativă a numărului de italieni care s-au întors și a stimulat investițiile în sectorul imobiliar și pe piața muncii.

- Portugalia a adoptat programul Non-Habitual Resident (NHR), care prevede scutiri fiscale pe o perioadă de 10 ani pentru profesioniști și pensionari care aleg să devină rezidenți fiscali. Această măsură a contribuit la creșterea investițiilor străine directe și la consolidarea economiei locale.

- Spania, prin „Beckham Law”, oferă o cotă fixă de impozitare de 24% pentru veniturile obținute în primii șase ani de noii rezidenți fiscali, atrăgând astfel profesioniști înalt calificați din diverse domenii.

Modelul polonez:

Un exemplu foarte relevant este oferit de Polonia, care a implementat măsuri similare pentru sprijinirea comunităților poloneze din străinătate. Rezoluția nr. 3 a Prezidiului Senatului Poloniei din 6 martie 2024 a stabilit direcții clare pentru susținerea comunităților poloneze din diaspora, printre care se numără:

- Activarea tinerelor generații prin organizarea de evenimente culturale și educaționale;

- Susținerea comunităților de polonezi prin creșterea capacității organizaționale a acestora;
- Promovarea identității naționale și a legăturilor cu Polonia.
- Acest model a dus la consolidarea legăturilor culturale și economice dintre Polonia și diaspora poloneză și poate servi drept exemplu pentru România.

Concluzii:

Propunerea legislativă pentru conectarea românilor din afara granițelor cu țara este o inițiativă esențială pentru dezvoltarea durabilă a României. Implementarea acestei legi va crea premisele necesare pentru întoarcerea și reintegrarea cetățenilor români din diaspora, oferindu-le acestora oportunități reale de a contribui la construirea unei Români moderne și prospere. Măsurile economice, fiscale și sociale propuse vor stimula atât dezvoltarea economică, cât și consolidarea coeziunii sociale, asigurând un viitor sustenabil pentru România.

Adoptarea acestei propuneri legislative va reprezenta un pas decisiv în valorificarea potențialului românilor din diaspora și în consolidarea dezvoltării economice și sociale pe termen lung.

Având în vedere cele prezentate, supun dezbaterii și adoptării de către cele două Camere al Parlamentului, în procedură de urgență, prezenta propunere legislativă.

În numele inițiatorilor:

SENATOR PNL DE DIASPORĂ

Mihăiță DOHOTAR

**Co-inițiatori ai propunerii legislative pentru conectarea românilor din afara
granițelor cu țara:**

Nume și Prenume Parlamentar	GRUP PARLAMENTAR / funcția deținută - senator sau deputat	Circumscripția electorală	Semnătură
Niculescu Tîrziușor Grigore	SENATOR	PNL	
CRISTIAN CHIRTES	SENATOR	PNL-28	
JOAN IORUȘACHE	SENATOR	PNL	
Pandea Ciprian	Senator	PNL-12	
GUERIN VIRGIL	SENATOR	PNL 16	
BICH DANUT	SENATOR	PNL	
Achitei Voite Cristian	Senator	PNL	
Păoncu Claudiu Mihaila	Senator	PNL	
BOȘTAN MIHAIL	SENATOR	PNL	
FIRU STELI	SENATOR	PITL	
Munteanu Lucian Primo	senator	desospital	
Ciobanu Ioan	Senator	P.N.L.	
AMIEL ZEMECIU	SENATOR	PNL	